

Példamutató kezdeményezés

a Fővárosi Szabó Ervin könyvtárban

Budapest egyik legjelentősebb művelődési intézménye a Szabó Ervin Könyvtár. A felzabradulás óta könyvtárhálózata csaknem tízszeresére duzzadt. Csaknem 190 000 olvasó, évente mintegy 6,5 millió kölcsönzött kötet jelzi 600 — túlnyomó többségében nődolgozójuk munkáját. Ezek a számok jelentős eredményeket dokumentálnak, ugyanakkor komoly gondokat is sejtetnek.

A könyvtárak zöme kinötte „ruháját”

A könyvtárhálózat mai szintre való fejlesztése szükségképpen belső aránytalanságok és a munkakörülményeket érintő problémák forrása lett. A könyvtárvezetés arra törekedett, hogy minél hamarabb és minél több helyen biztosítson kölcsönzési lehetőséget. A gyorsítómű hálózatfejlesztés során nem volt lehetséges mindenütt megfelelő körülményeket biztosítani, lehetőleg már eredetileg könyvtári

célokra épült helyiségekbe költöztetni az új kerületi könyvtárakat.

Ma már a hálózat könyvtárainak zöme kinötte kereteit. Feladataikat mind nehezebben tudják ellátni. A szerteágazó hálózat fejlődését, a jelentős eredményeket azonban nem követte a könyvtár költségvetésének arányos növekedése s emiatt egyebek között a könyvtárvezetés és a szakszervezeti bizottság minden törekvése ellenére, az egészségügyi és munkakörülményeket érintő jogos igények kielégítése is csorbát szenved. Évről évre halmozódnak a megoldatlan problémák s míg az egyik helyen sikerül részeredményeket elérni, a másik könyvtárban a minimális szintet is alig éri el a munkakörülmények.

A könyvtárvezetés egyik legnagyobb gondja, hogy mire fordítsák, hogyan használják fel az intézmény jelentőségéhez és eredményeihez mérten oly méltatlanul és indokolatlanul kevés összeget, amely dologi kiadásokra, az élet- és munkakörülmények javítására rendelkezésre áll. Hogyan s milyen sorrendben elégtésük ki a Békásmegyertől Csepelig, Rákócscsabától Budafokig nyúló könyvtárhálózat dolgozóinak a munkakörülmények javítását érintő jogos igényeit?

Kérdőíves adatfelmérés

Alapvető feltétel volt a nagy területen szétszórt hálózat egészségügyi, munka- és balesetelhárítási helyzetéről való egyidejű, széles körű tájékoztató. A pillanatnyi helyzet rögzítése érdekében a szakszervezeti bizottság társadalmi munkavédelmi felügyelője, Csomor Tibor kérdőíves adatfelmérést szervezett. A kerületi könyvtárvezetők és a szakszervezeti bizalmiak aláírásával hitelesített kérdőívek sokoldalú tájékoztatást nyújtottak a könyvtárvezetés és az szb részére.

A kérdések és a válaszok a fűtés, a szellőzés, a takarítás és gépesítettsége, a világítás, a baleseti veszélyforrások és ártalmak, a személyi higiéné, az étkezés helyzete, lehetősége, a munkaruha ellátottság s más fontosabb témák köréből adtak tájékoztatást. A kérdések kitértek a többi között a fűtők, a takarítók munkakörülményeire, a gáz-, a füst-, a huzat- és a zajártalmakra, a melegvízszolgáltatásra, a takarítógépekkel és korszerű takarítószerrel való ellátottságra, a feltehetően helyi okokra visszavezethető egészségi ártalmakra, fertőzési veszélyek-

re, a műszaki jellegű baleseti veszélyforrásokra (villany, padló, bútorzat, zsúfoltság stb.), a karbantartási és festési igényekre s még sok másra.

A több ezer adatot magában foglaló válaszananyag a feldolgozás során fontos és tanulságos dokumentummá szerveződött. Az összesítés főbb témacsoportonként (fűtés, világítás, szellőzés stb.), s ezen belül könyvtáranként nyújt tájékoztatást a jelenlegi helyzetről, de a „diagnózis” mellé rögtön odakerült a javaslat is: milyen intézkedést, javítást, beszerzést vár el joggal a kollektíva és lát szükségesnek a munkavédelmi felügyelő. Az adatfeldolgozás eredményét, általános következtetéseit a szakszervezeti bizottság, majd az intézetvezető és a gazdasági igazgató részvételével a szakszervezeti tanács ülése tárgyalta meg s hozott határozati javaslatot a további teendőkről. A tanácsulésen a könyvtár igazgatója a vezetés és a gazdasági tervezés számára komoly segítségként köszönte meg az adatgyűjtés és feldolgozás munkáját, s a józan, tárgyilagos általános helyzetfelmérést, mely lehetővé teszi anyagi eszközzeinek a legfontosabb helyeken és megfelelő sorrendben történő felhasználását.

Az ügyfelek érdeke is

A felméréstől nem várható a problémák azonnali megoldása. Különösen most nem, amikor a könyvtár rendelkezésére az idén, s valószínűleg a jövőre sem — vajon miért? — beruházásra és felújításra egy fillér sem áll rendelkezésre. Jóformán csak belső erőforrása s a dolgozói türelmére támaszkodhat — de meddig? A tájékoztató azonban nem volt haszontalan, sőt nagyon is időszzerű. Pontos adatokkal térképezte fel a hibákat, a problémákat, az egészség- és munkavédelem szempontjából a leg-sürgősebb beavatkozást igénylő területeket, a dolgozók igényeit. Alapul szolgál a felsőbb szervek tájékoztatásához, s az intézetvezetés mindennapi gyakorlatához is. A tájékoztatónak ezt a formáját mint jelentős kezdeményezést követésre ajánljuk annál is inkább, mert az élet- és munkakörülmények javítása a közalkalmazotti intézmények zömében nemcsak a dolgozók közvetlen érdeke, hanem munkakedvükön, jó közérzetükön keresztül az ott megforduló ügyfeleké is. Ez pedig a Fővárosi Könyvtárban 190 000 olvasó... (rt)